(SRI K. H. PATIL)

Government are thinking of appointing an Enquiry Officer to take up Departmental Enquiry against the officers who are placed under suspension and to submit the report to Government within the shortest period. Steps have, however, been taken to supply adequate quantities of fertilisers to Davanagere and instructions have been issued to supply them to the agriculturists immediately. I request the Members of this Hon'ble House to co-operate with me and the new officers and officials who are expected to be posted at Davanagere in a day or two. The agriculturists need not find it difficult to get fertilisers in adequate quantities and without any difficulty. I also appeal to the Members of this Hon'ble House to kindly bear with me till detailed reports are received by Government in this behalf.

Half an hour discussion arises out of Answer to Question No. 98 *re* : Expenditure incurred on the visit of the Prime Minister

† ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರೇ, ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೊರಟಿರತಕ್ಕಂಥವರು, ಎಂದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಚುನಾವಣೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ, 3,36,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರುವ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಬಡವರ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಬಡವರೇ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ವರಮಾನ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 27 ಪೈಸೆ ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಬಡತನವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಆಡಳಿತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಅವರ ನಾಯಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಅವರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಡತನವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ರುಜುವಾತಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಚುನಾವಣೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಯಮ ಇದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಇಂದಿರಾ ನೆಹರು ಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಂಥ ಖರ್ಚನ್ನು ಯಾರ ಯಾರ ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಇದರ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೇ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರತಕ್ಕವರು ನೀವು. ಪಕ್ಷದ ವತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ಏನು ತಾವು ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರೋ, ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಸಾಕು. ತಾವು ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸತಕ್ಕಂಥ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಡ ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಓಟನ್ನು ಕೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಿರೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಾವು ಈ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಖರ್ಚು, ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಖರ್ಚು, ಇತರೆ ಖರ್ಚುಗಳು, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಖರ್ಚು, ಯಾರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ? ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕವರು ನೀವು, ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ನೀವು ನಕ್ಸಲೈಯರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಇರಬಹುದು, ನಾವು ಅವರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕವರು

ನೀವು ಅವರ ಗುರಿಯನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ನಾಯಕರಾದಂಥ ಚಾರು ಮಜುಂದಾರ್ ಅವರನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಾವು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಮಾಜ ವಾದಿಗಳಾದಂಥವರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನೀವು ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ.

Sri D. B. KALMANKAR.—He was suffering?

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಸಫರಿಂಗ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಡಿಸೀಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ನಗರವಾಲ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದು ಗೊತ್ತಿದೆ, ಈರೀತಿ ಕೆಲವರ ಜೀವವನ್ನು ಆಹುತಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ನೀವು ಸಹಜವಾದ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರೆ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.! ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಈ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 811 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚು ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಡಾಕ್ಟರ್ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು, ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 25 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ತಾವು ಬಡವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಬಡವರ ಉದ್ಧಾರ, ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಗರೀಬಿ ಹಠಾವ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಈ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಹೆಲಿಕ್ಯಾಪ್ಟರ್, ಕಾರು ಇದರ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಯಾರು ? ರಕ್ಷಣಾ ವೆಚ್ಚ ಯಾವುದು ? ಎಲ್ಲಾ ಇದರೊಳಗೆ ಸೇರಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಅವರು ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಖರ್ಚಾಯಿತು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು, ಬಡತನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇನೋ ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಇದು ತಲತಲಾಂತರಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತ ಇರುವಂತಹ ಮಾತುಗಳು. ಇದರಿಂದ ಜನ ಇವರನ್ನು ನಂಬುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಜನರಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆ ಬರುವಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಬಡ ಜನರು ಹೇಗೇ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ದೇಶದಲ್ಲರುವ ಬಡತನ ಹಾಗೂ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಧನ್ಯವಾದ ಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಾದ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದಂಡನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಾಷಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಜೊಳ್ಳು ಎಂದು ಜನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ,—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬಂದೊಬಸ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು, ಇದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಆಗಿ ಬಾತ್ ರೂಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಕಮೊಡು, ಫ್ಲೆಷರ್ ರೀತಿಯಾದ ಒಂದು ಟಬ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಹಳ ದುಂದು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಲಾರಿಯೆಂದಷ್ಟೆ ಪ್ಲಷ್ಟಲ್ಲಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು, ಇದರಿಂದ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಲಂಗೋಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ.—ಸಮಾಜವಾದ ಎನ್ನುವುದು ಲಂಗೋಟಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಲಂಗೋಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಅದರಂತೆ ಬರೋಣ. ಇದು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸವಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕಮೋಡು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವಾದುದೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿ ಮಾತಾಡುವುದು ಸರಿಯೂ ಅಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಲ್. ಕಪಾಡಿ.—ಸ್ವೀಟಿನವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಸಮಾಜವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇದರಲ್ಲಿ ಅವತು ಬಂದಾಗ ಒಂದು ಮನೆಯ ಕಾಂಪೌಂಡನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು, ಕಾಂಪೌಂಡನ್ನು ನೆಲಸಮಮಾಡುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ರೋಲರುಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಚಪ್ಪರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇಂದು ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಂಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣ, ಇಷ್ಟು ಭಾರಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ನಿಯಾದ ಲೆಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣಾ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಶಂಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಖೇನ ಇದರ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† Sri D. DEVARAJ URS.—The approximate expenditure incurred during the election visit of the Prime Minister to Mysore State has been communicated as 3.37 lakhs in reply to L.A. question No. 98 put by the same hon.member. After the receipt of some more items of expenditure the total expenditure comes to Rs. 3,46,998 . Out of this expenditure incurred is as follows :

		Rs.
Bangalore District (Security and transport)	...	9),544
Kolar	...	52,373
Chitradurga	...	21,396
Shimoga	...	4,663
Bijapur	...	38,933
Mysore	...	15,710
South Kanara	...	46,699
Chickmagalur	...	18,365
Kolar	...	551
Food (billed to MPCC) Chitradurga (by District Congress Committee)	...	423
South Kanara	...	939
Chickamagalur	...	1,000
Mikes, telephones, etc. Kolar	...	2,324
Mysore	...	1,400
Amount spent by Municipality ; Bijapur	...	4,498
Amount spent by P.W.D.	...	48,680

In all total comes to Rs. 3,46,998. Out of this, such amounts as are re-imbursable shall be recovered as per the standing instructions. According to the instructions of the Home Ministery the initial expenditure has to be incurred by the State Government and then recovered from the political parties. Expenditure relating to construction of

rostrum, etc. or Rs. 25,000 whichever is less has to be recovered as per the standing orders issued by the Home Ministry. Expenditure incurred for the protection of the Prime Minister, making arrangements for the election meetings of the Prime Minister, barricading, lighting, policing, etc. has to be borne by the State Government while expenditure on public address and decorative arrangements should be mat by the political parties. This is the procedure that is being followed uniformaly throughout the country and it has been ascertained that this being done in the adjoining States of Andhra Pradesh, Tamilnadu. The Prime Minister during her visit during the President's Rule was treated as State Guest.

When the Prime Minister visited the State, all facilities and the usual courtesies have to be extended. It is true that the size of expenditure appears to be rather heavy ; but it is found to be inevitable in view of the fact that the Prime Minister had to cover seven districts within a short period of 2 or 3 days. Certain expenditure is stated to be incurred on movement of vehicles, and police force for security arrangments.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರುವ ದುಡ್ಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಲು ಬಂದಾಗ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕಾರುಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಓಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಹೋದ ಕಡೆ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಅರೇಂಜುಮೆಂಟು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರೈಂ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಏನೇನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಅರೇಂಜುಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು, ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹು ಭಾಗ ಇದಕ್ಕೇ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಂಪೌಂಡು ಒಡದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು, ಅಲ್ಲಿನ ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಡೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಪ್ರೈಂ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಓಡಾಡಲು ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕುತ್ತದೆ, ಸುಮಾರು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಜನ ಅಂದಿನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟು ಜನ ಸೇರಿರುವಾಗ ಕಾಂಪೌಂಡನ್ನು ಒಡೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಜನರೂ ಕೂಡ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಹೈನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದವರು ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ ಎಂದರು. ಇದ್ದುದು ಇದು ಒಂದು ಜಾಗ, ಇಲ್ಲಿನ ಕಾಂಪೌಂಡು ಒಡೆದರೆ ಜಾಗ ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ನಾವು ಒಡೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಜನರೇ ಅದನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಜನನಂದಣಿ ಅಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಪಿಡಬ್ಯೂಡಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮಾಡಿದರು. ಈಚೆಗೆ ಇದನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

7-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಕಬಾಡಿಯವರು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಏಕಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ಏತಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೇ

(SRI D. DEVARAJ URS)

ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 5 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಚುನಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮ ಇದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಸಲ 5 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಚುನಾವಣೆಗಳಾಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದೆರ್ಲಾ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಮಾನ್ಯ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾವ್ಯಾರು ತಿಂಗಳಿಗೆರ್ಲಾ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಅಂದರೆ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಏನು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮೈಸೂರು ರೆಪ್ರಸೆಂಟಿಟಿವ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಾಬಳವನ್ನು ಈಗಿನಂತೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ ಎಲ್ಲ ತರಿಸಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ನಮಗೆ ಊಟ ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಊಟ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿಸಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಳ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿ, ಊಟ ಹಾಕಿಸುತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಕೆಲವು ಖರ್ಚುಗಳು ಪ್ರಜಾಭುತ್ವ ಇರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದು ಎಂದರೆ ಡಿಕ್ಟೇಟರಷಿಪ್ ಇಟ್ಟರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರ ಪ್ರಕಾರ ಖರ್ಚು ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಂಬಳ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರೂ ಸಹ ಹಸಿದುಕೊಂಡಿರುವುದ ಕ್ಕಾಗುವುಲ್ಲ. ಹಸಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತನೂ ಸಹ ಉಳುಮೆ ಮಾಡ ತಕ್ಕಂಥ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೇವು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮೇವು ಹಾಕಿದರೆ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆದೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಎತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಎತ್ತನ್ನು ರೈತನು ಬೀದಿಗೆ ಅಟ್ಟುವುದು ಉಂಟು. ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೇವು ಹಾಕುವುದು ಹೇಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೋ ಅದರಂತೆ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗಲೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ:—ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ತಾವು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಿದಿರಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬಾಬಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದರ ಪೈಕಿ ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಿವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್:— ಆ ವಿವರ ಬೇಕಾದರೆ ಒವಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಕೆಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಕೆಲವು ಇರಬಹುದು.

Message from the Chairman, L. C.

(Announcement)

MADAM SPEAKER : I have received a message from the Hon Chairman, Legislative Council, which reads as follows :

"Dear Madam Speaker,